

V Bruseli 8. decembra 2016
(OR. en)

15406/16

SOC 788
EMPL 532
ANTIDISCRIM 82
GENDER 46
JAI 1075
EDUC 424
JEUN 109
FREMP 203
COHOM 161

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	8. decembra 2016
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	14294/16 SOC 688 EMPL 471 ANTIDISCRIM 67 GENDER 41 JAI 934 EDUC 364 JEUN 97 FREMP 183 COHOM 141
Predmet:	Urýchlenie procesu integrácie Rómov – závery Rady (8. decembra 2016)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o urýchlení procesu integrácie Rómov, ktoré prijala Rada EPSCO na svojom 3 507. zasadnutí 8. decembra 2016.

Urýchlenie procesu integrácie Rómov¹ – závery Rady

PRIPOMÍNAJÚC, ŽE

1. Rovnosť je jednou zo základných hodnôt Európskej únie a boj proti sociálnemu vylúčeniu a diskriminácii je jednou z jej špecifických úloh.
2. Pri vymedzovaní a uskutočňovaní svojich politík a činností Únia prihliada na požiadavky spojené s podporou vysokej úrovne zamestnanosti, zárukou primeranej sociálnej ochrany, bojom proti sociálnemu vylúčeniu a s vysokou úrovňou vzdelávania, odbornej prípravy a ochrany ľudského zdravia.
3. Rada má právomoc prijať primerané opatrenia na boj proti diskriminácii založenej na pohlaví, rasovom alebo etnickom pôvode, náboženskom vyznaní alebo viere, zdravotnom postihnutí, veku alebo sexuálnej orientácii. Tieto právomoci uplatnila pri prijímaní smernice 2000/43/ES, v ktorej sa stanovuje rámec boja proti diskriminácii z dôvodu rasového alebo etnického pôvodu v celej Únii, a to v oblasti zamestnania a odbornej prípravy, vzdelávania, sociálnej ochrany (vrátane sociálneho zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti), sociálnych výhod a prístupu k tovaru a službám (vrátane bývania) a ich poskytovania.

¹ Na účel týchto záverov sa pojem „Rómovia“ používa, podobne ako v iných politických dokumentoch Európskeho parlamentu, Európskej komisie a Rady, ako všeobecný pojem, ktorý zahŕňa aj iné skupiny osôb, ktoré majú viac-menej podobné kultúrne charakteristiky, ako napríklad Sintovia, kočovníci, Kalé, Gens du voyage atď., bez ohľadu na to, či ide o usadené skupiny alebo nie.

4. Charta základných práv Európskej únie zakazuje akúkoľvek diskrimináciu z akéhokoľvek dôvodu, napr. pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodenia, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, a podľa charty Únia s cieľom bojovať proti sociálnemu vylúčeniu a chudobe uznáva a rešpektuje právo na sociálnu pomoc a pomoc pri bývaní v záujme zabezpečenia dôstojnej existencie všetkých osôb, ktoré nemajú dostatok prostriedkov, v súlade s právom Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou.
5. Tieto závery nadväzujú na predchádzajúcu prácu a politické záväzky Európskej rady, Rady, Európskeho parlamentu a Komisie a na prácu ďalších zainteresovaných strán, vrátane dokumentov uvedených v prílohe I.
6. Rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov² do roku 2020 bol vytvorený v roku 2011, keď Komisia prijala oznámenie, v ktorom sa uvádza „rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020“, pričom sa táto otázka určila za prioritu v rámci programu EÚ a navrhli sa konkrétne opatrenia. Rada následne prijala súbor záverov s názvom „Rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020“ a krátko potom Európska rada vyzvala na urýchlené vykonanie týchto záverov.

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

7. OPÄTOVNE POTVRDZUJE rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020, na základe ktorého sa členské štáty EÚ zaviazali vytvárať, vykonávať a monitorovať svoje vnútroštátne stratégie pre integráciu Rómov alebo integrované súbory politických opatrení v rámci svojich širších opatrení v oblasti sociálneho začleňovania v súlade s komplexným prístupom založeným na dôkazoch.

² V týchto záveroch sa pojem „stratégie“ vzťahuje na „integrované súbory politických opatrení“ aj stratégie.

8. PRIPOMÍNA, že veľkosť a sociálna a ekonomická situácia rómskeho obyvateľstva sa v jednotlivých členských štátoch výrazne líšia, a že preto by prístupy jednotlivých členských štátov k začleňovaniu Rómov mali byť primerané a mali by sa prispôbiť konkrétnym okolnostiam a potrebám na mieste. UZNÁVA, že požiadavky rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov by sa mali vykonať v súlade s povinnosťami členských štátov týkajúcimi sa príslušných právnych a politických rámcov.
9. PRIPOMÍNA odporúčanie Rady o účinných opatreniach na integráciu Rómov prijaté v roku 2013, ktorým sa posilnil rámec EÚ a v ktorom sa členské štáty vyzvali, aby každoročne oznamovali Komisii opatrenia prijaté v súlade s týmto odporúčaním a pokrok dosiahnutý pri vykonávaní svojich vnútroštátnych stratégií pre integráciu Rómov alebo integrovaných súborov politických opatrení v rámci svojich širších opatrení v oblasti sociálneho začleňovania.
10. VÍTA oznámenie Komisie z roku 2016, v ktorom sa posudzuje vykonávanie rámca EÚ a odporúčania Rady o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch, pričom S POLUTOVANÍM KONŠTATUJE, že pri presadzovaní integrácie Rómov sa napriek opatreniam prijatým členskými štátmi dosiahol len obmedzený pokrok, a to najmä na miestnej úrovni, čo sa jasne zdôraznilo aj v uvedenom oznámení. Medzi dôvody tohto stavu patrí aj nedostatočná spolupráca medzi zainteresovanými stranami, nedostatočné odhodlanie miestnych orgánov a neefektívne využívanie dostupných finančných prostriedkov a pretrvávajúca diskriminácia Rómov.
11. UZNÁVA, že súčasná utečenecká kríza prináša nové výzvy pre členské štáty a vytvára potrebu diskusie a nových iniciatív na európskej úrovni o sociálnej súdržnosti a sociálnej integrácii v rámci EÚ. Zároveň DÔRAZNE POTVRDZUJE, že naďalej pretrváva potreba integrovaných opatrení na zlepšenie situácie marginalizovaných a znevýhodnených skupín v Európe vrátane Rómov.

12. OPÄTOVNE POTVRDZUJE svoj záväzok v rámci procesu integrácie Rómov, vrátane vykonávania rámca EÚ vytvoreného v roku 2011 a doplneného odporúčaním Rady z roku 2013, a svoje odhodlanie zabezpečiť, aby sa všetky zavedené politické, právne a finančné nástroje využívali v plnom rozsahu na preklopenie rozdielov medzi rómskou a nerómskou populáciou.
13. VÍTA výsledok podujatia na vysokej úrovni o posilnení postavenia rómskej mládeže, ktoré spoločne zorganizovali slovenské predsedníctvo a Európska komisia, na ktorom sa opäť potvrdila naliehavá potreba posilniť mladých Rómov a aktívne ich zapájať do politiky integrácie Rómov. Dôrazne sa vyzvalo aj na väčšiu úlohu mladých Rómov pri tvorbe hlavných politík, ktoré sa ich dotýkajú. Účastníci vyjadrili svoju ambíciu podporovať rómsku mládež, aby sa stala hybnou silou integrácie Rómov v Európskej únii. Konkrétne zopakovali svoj záväzok posilniť aktívnu účasť mladých Rómov na programoch a opatreniach zameraných na mládež.

NALIEHAVO VYZÝVA ČLENSKÉ ŠTÁTY, ABY

14. Urýchlili vykonávanie vnútroštátnych stratégií pre integráciu Rómov alebo súborov integrovaných politických opatrení, ku ktorým sa zaviazali na základe rámca EÚ a v súlade s odporúčaním Rady, pričom je potrebné venovať osobitnú pozornosť rodovému rozmeru a situácii mladých Rómov.
15. Zvýšili úsilie o zlepšenie sociálnej a ekonomickej integrácie Rómov, a to najmä na miestnej úrovni.
16. Vzhľadom na prax v jednotlivých krajinách vyhodnotili účinnosť svojich vnútroštátnych stratégií pre integráciu Rómov a pravidelne ich aktualizovali, vymedzili jasné opatrenia a stanovili merateľné ciele a míľniky s cieľom urýchliť proces integrácie Rómov, berúc do úvahy odporúčania uvedené v týchto záveroch.

17. Prostredníctvom všeobecných politík alebo cielených opatrení zabezpečili rovnaký prístup k zamestnanosti a vzdelávania s cieľom umožniť Rómom využiť svoj potenciál na trhu práce. V prvom rade sú potrebné synergie medzi politikami v oblasti vzdelávania a v oblasti zamestnanosti, aby sa zvýšila pružnosť, mobilita a zamestnateľnosť nezamestnaných Rómov. V rámci tohto úsilia by k vytváraniu udržateľných pracovných príležitostí v najmenej rozvinutých regiónoch mali prispieť aj politiky regionálneho rozvoja.
18. Podporovali zamestnateľnosť mladých Rómov tým, že v súlade s národnou praxou vytvorili programy, ktoré im majú umožniť úspešne vstúpiť na trh práce. Presadzovali politiky, ako napríklad odborné vzdelávanie a odbornú prípravu na pracovisku, individuálne poradenstvo, programy sociálneho podnikania a prvých pracovných skúseností, ako aj rozšírené pracovné príležitosti vo verejnom sektore, najmä v systéme vzdelávania, s cieľom predchádzať medzigeneračnému prenosu chudoby v rómskych komunitách. Zabezpečili, aby mladí Rómovia mohli ťažiť rovnako ako ostatní z opatrení prijatých v kontexte iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí a záruky pre mladých ľudí.
19. Prijali kroky na posilňovanie postavenia mladých Rómov presadzovaním mechanizmov participatívnej tvorby politík, aby mali konkrétne slovo v politických oblastiach, ktoré ich priamo ovplyvňujú.
20. Zabezpečili, aby sa situácia mladých Rómov riešila vo všeobecných politikách v oblasti mládeže alebo v cielených opatreniach.
21. Zabezpečili, aby sa situácia rómskych detí riešila vo všeobecných politikách alebo v cielených opatreniach.
22. Zabezpečili, aby sa osobitná situácia rómskych žien a dievčat v spoločnosti riešila vo všeobecných politikách rodovej rovnosti alebo v cielených opatreniach a aby sa tieto opatrenia začlenili do vnútroštátnych stratégií pre integráciu Rómov alebo integrovaných súborov politických opatrení.

23. Podporovali aktívny a participatívny prístup k integrácii prostredníctvom zmysluplného zapojenia príslušných zainteresovaných strán vrátane rómskych žien a mladých Rómov do tvorby, vykonávania, monitorovania, preskúmavania a vykazovania opatrení zameraných na Rómov. Zhromažďovali názory zainteresovaných strán, najmä Rómov na miestnej úrovni, na pokrok v integrácii Rómov a na pretrvávajúce výzvy.
24. Ďalej rozvíjali podľa potreby primerané metodiky zberu údajov, monitorovania a vykazovania, aby sa podporili účinné politiky založené na dôkazoch. Metodiky na získavanie údajov rozdelených podľa etnickej príslušnosti by sa mali ponechať na rozhodnutie členských štátov a mali by byť v zhode s vnútroštátnymi právnymi rámcami jednotlivých členských štátov a v súlade so zásadou subsidiarity. Ak zber údajov rozdelených podľa etnickej príslušnosti nie je možný z právneho hľadiska alebo ak sú takéto údaje obmedzené, možno na získanie alternatívnych spoľahlivých údajov využiť iné metodiky. Zachovali dôkladný systém monitorovania a hodnotenia účinnosti vnútroštátnych stratégií. Zabezpečili, aby sa finančná podpora dostala ku konečným príjemcom a aby sa primerane zdokumentoval a mohol náležite posúdiť vplyv cielených a/alebo všeobecných opatrení na Rómov.
25. Zvýšili úsilie o odstránenie všetkých foriem segregácie vo vzdelávaní presadzovaním rovnakého prístupu rómskych detí k inkluzívnemu kvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve. Prijali opatrenia na zabezpečenie toho, aby všetky deti mohli plne využívať právo na vzdelanie. Eliminovali segregáciu rómskych detí v špeciálnych školách, keďže to predstavuje formu sociálneho vylúčenia. Poskytovali rómskym deťom kvalitné primárne, sekundárne a vysokoškolské vzdelávanie v inkluzívnom štandardnom prostredí a dôrazne presadzovali ich úspešný prechod zo školy do ďalšieho vzdelávania alebo do zamestnania.
26. Prostredníctvom všeobecných politík alebo cielených opatrení zabezpečili rovnaký prístup pre Rómov k všeobecným základným a špecializovaným službám zdravotnej starostlivosti. V prípade potreby zabezpečili finančné prostriedky na programy pre zdravotníckych mediátorov pre Rómov. Rozšírili prístup k službám zdravotnej starostlivosti, a to aj prostredníctvom zvyšovania informovanosti o zdravotnej starostlivosti a zlepšenia prístupu k očkovaniu a preventívnej zdravotnej starostlivosti v rómskych komunitách.

27. Zabránili ďalšiemu neoprávnenému nútenému vyst'ahovávaníu Rómov zabezpečením toho, aby nútené vyst'ahovávanie vždy prebiehalo v plnom súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom a v súlade s medzinárodnými nástrojmi v oblasti ľudských práv, najmä s Európskym dohovorom o ľudských právach. Zabezpečili, aby boli dotknuté osoby upozornené s primeraným predstihom, aby sa im poskytli dostatočné informácie a aby sa vyst'ahovaným rodinám ponúкло primerané alternatívne ubytovanie v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.
28. Uznali diskrimináciu Rómov a rasizmus voči Rómom a v tejto súvislosti na vnútroštátnej a miestnej úrovni prijali opatrenia na vykonávanie a presadzovanie právnych záruk proti diskriminácii, rasizmu, xenofóbii, trestným činom z nenávisti a nenávisťným prejavom, a to v súlade s Chartou základných práv Európskej únie, a najmä jej článkom 21, a rámcovým rozhodnutím Rady 2008/913/SVV z 28. novembra 2008 o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu a xenofóbie prostredníctvom trestného práva. Bojovali proti všetkým formám rasizmu voči Rómom, niekedy označovaným ako protirómske zmýšľanie, pretože je hlavnou príčinou ich sociálneho vylúčenia a diskriminácie.
29. Bojovali proti predsudkom voči Rómom prostredníctvom zvyšovania povedomia a senzibilizačných opatrení zameraných na bežné obyvateľstvo, napríklad propagovaním pozitívneho obrazu Rómov alebo rómskej kultúry, jazyka a histórie, prostredníctvom učebných osnov, médií, akademických programov alebo výskumu.
30. Zintenzívnili úsilie o zabezpečenie účinného presadzovania smernice 2000/43/ES o rasovej rovnosti v praxi okrem iného zabezpečením toho, aby vnútroštátne, regionálne a miestne správne predpisy neboli diskriminačné a neviedli k segregácii.
31. Berúc na vedomie uznesenie Európskeho parlamentu 2015/2615, v súlade so svojimi vnútroštátnymi postupmi uznávali a pripomínali si pamiatku obetí genocídy Rómov počas druhej svetovej vojny.
32. Posilnili národné kontaktné miesta pre otázky Rómov zabezpečením toho, aby mali potrebné zdroje a vhodné pracovné podmienky, ako aj poskytnutím primeraných právomocí na plnenie ich koordinačných úloh.

NALIEHAVO VYZÝVA KOMISIU, ABY:

33. Uskutočnila hodnotenie rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020 v polovici jeho trvania a aby navrhla stratégiu integrácie Rómov na obdobie po roku 2020 a zahrnula doň návrh na preskúmanie odporúčania Rady.
34. Preskúmala spôsoby zabezpečenia toho, aby sa pomocou politík zamestnanosti zameraných na mladých ľudí zúročil nevyužitý potenciál mladých nezamestnaných Rómov.
35. Pokračovala v poskytovaní podpory, poradenstva a financovania národným, regionálnym a miestnym orgánom, rómskym organizáciám občianskej spoločnosti a ďalším relevantným aktérom, ktorí sa aktívne podieľajú na integrácii Rómov, najmä miestnym aktérom pracujúcim priamo s rómskymi komunitami, a podporovala budovanie ich kapacít s cieľom podporiť ich aktívnu mobilizáciu.
36. Presadzovala dialóg, spoluprácu a výmenu účinných postupov medzi zainteresovanými stranami, a to aj prostredníctvom národných platforiem pre otázky Rómov, ako aj Európskej platformy pre začleňovanie Rómov.

NALIEHAVO VYZÝVA KOMISIU A ČLENSKÉ ŠTÁTY, aby v úzkej spolupráci a v súlade so svojimi príslušnými právomocami:

37. Presadzovali zlepšovanie postavenia, aktívne zapojenie a potrebnú účasť Rómov, najmä rómskej mládeže, na všetkých úrovniach tvorby politík, rozhodovania a vykonávania politík, s osobitným dôrazom na pracovné príležitosti a vzdelávanie.
38. Zabezpečili, aby sa politiky integrácie Rómov stali neoddeliteľnou súčasťou všetkých relevantných politík, a to aj v kontexte stratégie Európa 2020.

39. Zabezpečili, aby sa všetky dostupné zdroje vrátane vnútroštátnych finančných prostriedkov a európskych štrukturálnych a investičných fondov využívali efektívne, ucelene a komplementárne. Okrem toho uľahčili prístup k finančným prostriedkom, ktoré sú k dispozícii na podporu sociálneho začleňovania marginalizovaných skupín vrátane Rómov, a zvýšili mieru čerpania finančných prostriedkov EÚ v krajinách s najväčšími rómskymi komunitami, a to v súlade s prioritami stanovenými vo vnútroštátnych stratégiách pre integráciu Rómov.
40. Využívali dostupné prieskumy a analýzy vytvorené Agentúrou EÚ pre základné práva na určenie ukazovateľov monitorovania a vykazovania so zameraním na výsledky, ktoré pomôžu všetkým príslušným orgánom zabezpečiť transparentné, zodpovedné a efektívne využívanie verejných finančných prostriedkov určených na integráciu Rómov.
41. Pokračovali v spolupráci v oblasti integrácie Rómov s medzinárodnými organizáciami a orgánmi, ako je napríklad Rada Európy.
42. Naďalej využívali existujúce nástroje a mechanizmy na úrovni EÚ, ako je napríklad sieť vnútroštátnych kontaktných miest pre Rómov, Európska platforma pre začleňovanie Rómov, výmena najlepších postupov a systém podávania správ zriadený v kontexte rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020. Vyhodnotili a v prípade potreby zlepšili tieto nástroje v súlade s vnútroštátnymi okolnosťami s cieľom zabezpečiť účinné vykonávanie vnútroštátnych politík.
-

Referenčné dokumenty

Európska rada: – Závery Európskej rady (23. – 24. júna 2011) EUCO 23/1/11 REV 1, s. 13.

Rada: – Závery Rady o rámci EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020.

Ú. v. EÚ C 258, 2.9.2011, s. 6.

– Odporúčanie Rady o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch. Ú. v. EÚ C 378, 24.12.2013, s. 1.

Komisia: – Oznámenie „Rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020“. 8727/11.

– Európska komisia – vyhlásenie. Deň pamiatky rómskych obetí holokaustu: vyhlásenie prvého podpredsedu Timmermansa a komisárky Jourovej.

http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-15-5444_en.htm?locale=en

– Oznámenie „Otvorenie konzultácie týkajúcej sa európskeho piliera sociálnych práv“. 7276/16.

– Oznámenie „Posúdenie vykonávania rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov a odporúčaní Rady o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch“. 10800/16 + ADD 1.

Európsky parlament: – Správa o stratégii EÚ v oblasti začleňovania Rómov. A7-0043/2011.

– Stanovisko o rodových aspektoch európskeho rámca pre národné stratégie začleňovania Rómov [sic.]. 2013/2066(INI). A7-0349/2013.

– Uznesenie z 15. apríla 2015 pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov – odpor voči Rómom v Európe a uznanie pamätného dňa v EÚ ako pripomienky na genocídu Rómov počas 2. svetovej vojny. P8_TA(2015)0095.

Iné: – Správa Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť (EIGE) s názvom „Chudoba, rodové a prelínajúce sa nerovnosti v EÚ: preskúvanie vykonávania oblasti A Pekinskej akčnej platformy: Ženy a chudoba (12132/16 ADD 1)“.